

"ҚАЗАҚСТАН ҚОР БИРЖАСЫ" АҚ

"Қазақстан қор биржасы" АҚ
акционарлерінің кезектен тыс жалпы
жиналысының шешімімен

(2023 жылдың 10 ақпаны № 39
отырыс хаттамасы)

б е к і т і л д і

2023 жылдың 13 ақпанынан бастап

қолданысқа енгізілді

"Қазақстан қор биржасы" АҚ ДИВИДЕНДТІК САЯСАТЫ

Осы Саясат Қазақстан Республикасының заңнамасына, "Қазақстан қор биржасы" АҚ (бұдан әрі – Биржа) Жарғысына, Корпоративтік басқару кодексіне және Биржаның басқа да ішкі құжаттарына сәйкес әзірленді. Саясат Биржаның өз акциялары бойынша дивидендтерді (бұдан әрі – дивидендтер) төлеу мәселелеріне негізгі тәсілдерін, сондай-ақ Биржаның дивидендтерді төлеу шарттары мен тәртібін анықтайды.

1 бөлім. ЖАЛПЫ ҚАҒИДАЛАР

1. Осы Саясаттың мақсаты дивидендтердің мөлшерін анықтау кезінде тәсілдің болжамдылығы мен ашықтығын қамтамасыз ету, оларды төлеу шарттары мен тәртібін белгілеу болып табылады.
2. Дивидендтердің мөлшерін анықтау тәртібінің негізгі қағидаттары Биржаның капиталдандырылуы мен инвестициялық тартымдылығын арттыру, сондай-ақ оның дамуын қаржыландыруды қамтамасыз ету қажеттілігі болып табылады.
3. Осы Саясаттың мақсаттары үшін:
  - 1) Топ деп, қаржылық есеп берушілігі Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Биржаның қаржылық есеп берушілігімен шоғырландыруға жататын, Биржа және оның еншілес ұйымдары түсініледі;
  - 2) таза пайда деп тиісті қаржы жылы үшін халықаралық қаржылық есеп берушілік стандарттарының талаптарына сәйкес жасалған және аудиторлық есеппен расталған Биржаның шоғырландырылған қаржылық есеп берушілігіне сәйкес Биржаның таза пайдасы түсініледі;
  - 3) бөлінбеген пайда деп тиісті қаржы жылы үшін халықаралық қаржылық есеп берушілік стандарттарының талаптарына сәйкес жасалған және аудиторлық есеппен расталған Биржаның шоғырландырылған қаржылық есеп берушілігіне сәйкес бөлінбеген пайда түсініледі;
  - 4) өтімді активтер деп Биржаның және (немесе) оның меншікті қаражаты есебінен қалыптастырылған еншілес ұйымдарының инвестициялық портфельдеріндегі ақша мен қаржы құралдары түсініледі.
4. Биржа өзінің инфрақұрылымының тұрақты дамуын қамтамасыз етумен, өзінің операциялық қызметін, даму жобаларын қаржыландырумен қатар акционерлерге төленетін дивидендтердің мөлшерін ұлғайтуға ұмтылады.
5. Биржаның дивидендтерін төлеу осы қаржы жылындағы таза пайдадан соңғы аяқталған қаржы жылы үшін немесе соңғы аяқталған қаржы жылының алдындағы жылдар үшін осы Саясатқа сәйкес сол жылдардағы бөлінбеген пайдадан жүзеге асырылады.
6. Биржаның дивидендтерін төлеудің негізгі шарттары:
  - 1) Биржада соңғы аяқталған қаржы жылындағы таза пайданың немесе алдыңғы қаржы жылдарындағы бөлінбеген пайданың болуы;
  - 2) активтері Топтың шоғырландырылған активтерінің 30 % және одан астамын құрайтын Биржада және оның әрбір еншілес ұйымында дивидендтер төлеу қаралатын сол кезеңдегі негізгі қызметтен оң қаржылық нәтиженің (пайданың) болуы;
  - 3) егер осындай еншілес ұйымның (осындай еншілес ұйымдардың әрқайсысының) активтері Топтың шоғырландырылған активтерінің 30 %-н және одан астамын құраса, Биржаның дивидендтер төлеуі қаралатын кезең үшін Биржаның еншілес ұйымынан (еншілес ұйымдарынан) дивидендтер алу;
  - 4) дивидендтер төлеу туралы шешім қабылданған күні Биржада резервтік қорлар есебінен дефолттарды реттеу бойынша орындалмаған міндеттемелер жоқ;
  - 5) Биржаның меншікті резервтік қорының (резервтік қорларының) мөлшерін шегергендегі Биржаның меншікті капиталы есебінен қалыптастырылатын өтімді активтердің мөлшері дивидендтер есептелгеннен кейін дивидендтер төлеу туралы шешім қабылданған жылдан бастап келесі үш қаржы жылына Биржаның жоспарланатын операциялық және күрделі шығыстарының сомасынан кем болмайтын болады;

- 6) Биржа орталық контрагенттің клирингілік қызметі мен функцияларын жүзеге асырған кезде дивидендтер есептелгеннен кейін Биржаның меншікті капиталының мөлшері макроэкономикалық даму болжамдарын, нарық динамикасын, Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына, халықаралық стандарттарға, Биржаның ішкі құжаттарына сәйкестігін ескере отырып, дивидендтер төлеу туралы шешім қабылданған жылдан бастап оның келесі үш қаржы жылына арналған өсу болжамын негізге ала отырып, орталық контрагенттің резервтік қорының (резервтік қорларының) өсіміне қажеттілікті қамтамасыз етеді;
  - 7) осы Саясаттың 7 және 8 тармақтарында қарастырылған дивидендтерді есептеуге және төлеуге шектеулердің болмауы;
  - 8) дивидендтерді төлеу және олардың мөлшері туралы Биржаның Директорлар кеңесінің (бұдан әрі – Директорлар кеңесі) ұсынымының болуы;
  - 9) дивидендтерді төлеу және олардың мөлшерін анықтау туралы Биржа акционерлерінің жылдық жалпы жиналысының (бұдан әрі – акционерлердің жалпы жиналысы) шешімінің болуы.
7. Биржаның дивидендтерін есептеуге және төлеуге мына жағдайларда жол берілмейді:
- 1) Биржаның меншікті капиталының теріс мөлшері кезінде немесе егер Биржаның меншікті капиталының мөлшері оның акциялары бойынша дивидендтерді есептеу нәтижесінде теріс мәнді болса;
  - 2) егер Биржа Қазақстан Республикасының оңалту және банкроттық туралы заңнамасына сәйкес төлем қабілетсіздігі немесе дәрменсіздік белгілеріне сәйкес келіп, немесе аталған белгілер Биржада оның акциялары бойынша дивидендтерді есептеу нәтижесінде пайда болса;
  - 3) белгілі бір оқиға басталғанға дейін және (немесе) белгілі бір уақыт кезеңі өткенге дейін дивидендтерді есептеуге және (немесе) төлеуге шектеуді қамтитын азаматтық-құқықтық сипаттағы шарттар бойынша туындаған Биржа міндеттемелері болған жағдайда (ковенанттар);
  - 4) егер өткен күнтізбелік жылдың 31 желтоқсаны күнінің соңындағы жағдай бойынша салықтар, амортизациялық шығыстар және кредиттер бойынша пайыздар (EBITDA) төленгенге дейінгі пайда мөлшеріне ақшаның және оның баламаларының (Net Debt) мөлшеріне түзетілген қарыз міндеттемелерінің сомасы ретінде есептелетін таза қарыз мөлшерінің коэффициенті жылдық мәнде 2 (екі)-ден асатын болса;
  - 5) егер дивидендтерді есептеу нәтижесінде Биржа Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес лицензиат ретінде өзіне қойылатын меншікті капиталдың жеткіліктілігі жөніндегі талаптарды орындауды тоқтатса;
  - 6) егер дивидендтерді есептеу нәтижесінде қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын реттеу, бақылау және қадағалау жөніндегі уәкілетті орган белгілеген пруденциалдық нормативтер мен талаптар бұзылса.
8. Биржаның орналастырмаған немесе өзі кері сатып алған немесе сот немесе акционерлердің жалпы жиналысы оны жою туралы шешім қабылдаған, жай акциялар бойынша дивидендтер есептелмейді және төленбейді.

2 бөлім. ДИВИДЕНДТЕРДІҢ МӨЛШЕРІН АНЫҚТАУ ТӘРТІБІ

9. Биржаның бір жай акциясына шаққандағы дивидендтің мөлшерін акционерлердің жалпы жиналысы жылына бір рет соңғы аяқталған қаржы жылының нәтижелері бойынша сол жылдағы таза пайданың мөлшеріне немесе алдыңғы қаржы жылдарындағы бөлінбеген пайданың мөлшеріне сүйене отырып анықтайды.
Бұл ретте акционерлердің жалпы жиналысы Директорлар кеңесі ұсынған осындай дивиденд мөлшерінен асатын мөлшерде Биржаның бір жай акциясына есептегенде дивидендтің мөлшерін анықтауға құқылы емес.
10. Директорлар кеңесі Биржа Басқармасының (бұдан әрі – Басқарма) ұсынысы негізінде акционерлердің жалпы жиналысына Биржаның өткен қаржы жылындағы таза пайдасын және (немесе) өткен жылдардағы бөлінбеген пайданы бөлу тәртібі туралы және Биржаның

бір жай акциясына есептегенде дивиденд мөлшері туралы ұсынымдар береді. Биржаның Директорлар кеңесі Биржаның стратегиялық мақсаттарына сәйкес Биржа акционерлерінің жалпы жиналысына Биржаның аудиттелген шоғырландырылған қаржылық есеп берушілігі бойынша анықталатын есепті жылдағы таза пайданың бір бөлігін жай акциялар бойынша дивидендтік төлемдерге жібермеуді немесе жай акциялар бойынша дивидендтік төлемдерге бағытталатын ақша сомасын төмендетпеуді ұсынуға құқылы.

11. Басқарма Директорлар кеңесіне осы Саясаттың 10 тармағында көрсетілген ұсынымдарды дайындау үшін ұсынатын материалдарда дивидендтер төлеуге қажетті шарттардың болуы және мұндай төлемге шектеулердің болмауы туралы барлық қажетті ақпарат болуы тиіс.
12. Директорлар кеңесі Акционерлердің жалпы жиналысына осы Саясаттың 10 тармағында көрсетілген ұсынымдарды ұсынған кезде, сондай-ақ дивидендтер төлеу үшін қажетті шарттардың болуы және мұндай төлем үшін шектеулердің болмауы туралы ақпаратты ұсынады.
13. Басқарма Директорлар кеңесіне және Директорлар кеңесі Акционерлердің жалпы жиналысына таза пайданы бөлу тәртібі, дивидендтерді төлеу немесе төлемей және олардың бір жай акцияға есептегенде мөлшері туралы ұсынымдарды дайындау кезінде мынадай факторлар ескерілуі тиіс:
  - 1) Биржа алған таза пайданың мөлшері;
  - 2) макроэкономикалық көрсеткіштердің болжамы, нарықтар динамикасы, бәсекелестік қызметті дамыту;
  - 3) Биржа мен оның еншілес ұйымдары бюджетінің келесі үш жылға арналған жоспарлы көрсеткіштері;
  - 4) Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес лицензиат ретінде оған қойылатын талаптарды, сондай-ақ қабылданған халықаралық стандарттарға сәйкестікке қол жеткізуді ескере отырып, Биржаның төлем қабілеттілігі және қаржылық орнықтылығы көрсеткіштері, оның ішінде Биржаның меншікті капиталының жеткіліктілігі көрсеткіші;
  - 5) Биржаның операциялық қызметін және даму жобаларын қамтамасыз ету, оның ішінде:
    - Биржаның кірістерін генерациялайтын қолданыстағы сауда-саттық және ақпараттық жүйелердің өнімділігін арттыруға бағытталған күрделі салымдарды қаржыландыру;
    - өз қаражаты талап етілетін бөлігінде инвестициялық жобаларды қаржыландыру;
    - Биржаның бұрын туындаған міндеттемелер бойынша есеп айырысуларды орындау қажеттілігі;
  - 6) Биржаның резервтік қорларын қалыптастыруды және (немесе) ұлғайтуды қоса алғанда, Биржаның операциялық қызметінің үздіксіздігін қамтамасыз ету мақсатында Басқарманың және (немесе) Директорлар кеңесінің қалауы бойынша өзге де факторлар.
14. Бір жай акцияға шаққандағы дивидендтің мөлшері оларды алуға құқығы бар Биржа акционерлерінің тізімін жасау күніне орналастырылған және айналыстағы (биржа сатып алмаған) Биржаның жай акцияларының санына бөлінген дивидендтер ретінде төленуге болжанатын сома негізге алына отырып анықталады.

Дивидендтерді төлеу мүмкіндігін анықтау кезінде бір акцияға шаққандағы дивиденд мөлшері мынадай формула бойынша есептеледі:

Div_t , тенге = $Div_t * EPS$, мұнда:

Div_t , – t кезеңі үшін дивидендтік төлем нормасы, %-бен;

EPS – t кезеңіндегі бір акцияға шаққандағы таза пайда, теңгемен.

Дивидендтік төлем нормасы мынадай формула бойынша есептеледі:

$$Div_t = \mu * \min\left(\left(\frac{Net\ Income\ KASE_t}{Net\ Income_t}\right); \max\left(0; \frac{Net\ Income_t + \min(0; (Liquid\ Assets_t - \sum_1^3 CapEx_{t+i} - \sum_1^3 OpEx_{t+i} - \sum_1^3 \Delta ResFund_{t+i}))}{Net\ Income_t}\right)\right) * 100\%$$

$$0 \leq \mu \leq 1$$

$Net\ Income_t$ – дивидендтер төлеу кезеңіндегі шоғырландырылған таза пайда;

$Net\ Income\ KASE_t$ – дивидендтер төлеу кезеңіндегі Биржаның шоғырландырылмаған таза пайдасы;

$Liquid\ Assets_t$ – дивидендтер төлеу мүмкіндігі анықталған күнге дейінгі соңғы есепті күнге, Биржаның резервтік қорларының мөлшерін шегергендегі, сондай-ақ клирингтік қатысушылардың қамтамасыз етілуін қайтару жөніндегі Биржаның міндеттемелерін шегергендегі, өтімді активтердің мөлшері;

$\sum_1^3 CapEx_{t+i}$ – дивидендтер төлеу туралы шешім қабылданған жылдан бастап үш қаржы жылындағы Биржаның күрделі шығыстарының сомасы;

$\sum_1^3 OpEx_{t+i}$ – дивидендтер төлеу туралы шешім қабылданған жылдан бастап үш қаржы жылындағы Биржаның операциялық шығыстарының сомасы;

$\sum_1^3 \Delta ResFund_{t+i}$ – дивидендтер төлеу туралы шешім қабылданған жылдан бастап келесі үш қаржы жылына арналған болжамға сүйене отырып, Биржаның орталық контрагентінің резервтік қорының өсімі;

μ – Биржаның Директорлар кеңесінің сараптамалық пікірін ескере отырып, экономикада жұмыс істейтін компаниялардың дивидендтік төлемдерінің нысаналы коэффициентін регрессиялық талдау негізінде анықталатын, μ түзету коэффициенті 1-ден аспайтын болып белгіленуі мүмкін.

3 бөлім. ДИВИДЕНДТЕРДІ ТӨЛЕУ ТӘРТІБІ

15. Жыл қорытындысы бойынша Биржаның жай акциялары бойынша дивидендтер төлеу немесе төлемей туралы шешім Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес және осы шешім қабылданған күннен бастап, егер Қазақстан Республикасының заңнамасында өзгеше мерзім белгіленбесе, 10 (он) жұмыс күні ішінде Биржаның www.kase.kz интернет-ресурсында міндетті түрде жариялануы тиіс.
16. Акционерлердің жалпы жиналысы Биржа акционерлеріне дивидендтер алу нысанын – ақшалай нысанда немесе Биржаның бағалы қағаздарымен (жарияланған акцияларымен немесе шығарылған облигацияларымен) таңдау құқығын беру туралы шешім қабылдауға құқылы – Биржаның жай акциялары бойынша бағалы қағаздармен дивидендтер төлеу Биржаға осы дивидендтерді бағалы қағаздармен алуға жазбаша келісім берген тұлғаларға ғана Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген Биржаның әрбір акционерінің рұқсат етілген үлесінің мөлшеріне және оның үлестес тұлғаларымен бірлесіп орналастырылған акциялардың жалпы санына шектеулерді ескере отырып, жүзеге асырылады.

Биржа акционерлері дивидендтер ретінде алуға мәлімдеген бағалы қағаздар саны Биржа иеленетін бағалы қағаздар санынан асып кеткен жағдайда, акционерлерге көрсетілген бағалы қағаздармен дивидендтер төлеу оларға тиесілі Биржа акцияларына барабар жүзеге асырылады. Бағалы қағаздармен төленбеген дивидендтердің бір бөлігі ақшамен төленеді.
17. Дивидендтер Биржаның акционерлеріне акционерлердің жалпы жиналысының тиісті шешімімен белгіленген тәртіппен және мерзімдерде, бірақ акционерлердің жалпы жиналысы Биржаның жай акциялары бойынша дивидендтер төлеу туралы шешім қабылдаған күннен кейінгі күннен бастап күнтізбелік тоқсан күннен кешіктірілмей төленеді. Дивидендтер төлеу болып саналады:
  - 1) Орталық депозитарийдің есепке алу жүйесінде көрсетілген Биржаның банктік шотынан Биржа акционерінің банктік шотына ақша аудару;
  - 2) осы Саясаттың 16 тармағына сәйкес бағалы қағаздарға меншік құқығының ауысуы.
18. Төленетін дивидендтерге салық салу Қазақстан Республикасының заңнамасында қарастырылған тәртіппен жүзеге асырылады.
19. Дивидендтер алуға құқығы бар Биржа акционерлерінің тізімі дивидендтер төлеу басталатын күннің алдындағы күні жасалуы тиіс.

20. Биржада немесе бағалы қағаздарды ұстаушылар тізілімдерінің жүйесінде немесе номиналды ұстауды есепке алу жүйесінде акционердің өзекті деректемелері туралы мәліметтер болмаған жағдайда, Биржаның жай акциялары бойынша дивидендтер төлеу талап етілмеген ақшаны есепке алу үшін Орталық депозитарийде ашылған шотқа уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде анықталған тәртіппен және мерзімдерде жүзеге асырылады.

4 бөлім. БИРЖАНЫҢ ЖӘНЕ ОНЫҢ АКЦИОНЕРЛЕРІНІҢ ЖАУАПКЕРШІЛІГІ

21. Биржа акционерлердің дивидендтер алу жөніндегі құқықтарын бұзғаны үшін Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жауапты болады.
22. Биржа акционері Биржаның берешегінің құрылу мерзіміне қарамастан алынбаған дивидендтерді төлеуді талап етуге құқылы.
23. Биржа акционері 10 (он) жұмыс күні ішінде Орталық депозитарийге және (немесе) осы акционерге тиесілі акциялардың номиналды ұстаушысына Биржа акцияларын ұстаушылар тізілімдерінің жүйесін жүргізу үшін қажетті мәліметтердің өзгергені туралы хабарлауға міндетті.

Биржа акционерге келтірілген залалдар және (немесе) оның жоғалған пайдасы үшін жауап бермейді, сондай-ақ акционердің осы тармақтың бірінші абзацының талабын сақтамауы салдарынан Биржаның дивидендтерді уақтылы төлемегені үшін айыппұлдарды (өсімпұлдарды, тұрақсыздық айыбын) төлемейді.

5 бөлім. ТҰЖЫРЫМДЫ ҚАҒИДАЛАР

24. Осы Саясат Биржаның www.kase.kz интернет-ресурсында жариялануы тиіс.
25. Осы Саясатпен реттелмеген мәселелер Қазақстан Республикасының заңнамасына, Биржаның жарғысына, оның ішкі құжаттарына, сондай-ақ өз құзыреті шегінде белгіленген тәртіппен қабылданған Биржа органдары мен лауазымды тұлғаларының шешімдеріне сәйкес шешіледі.
26. Осы Саясаттың күші Биржа акционерлеріне дивидендтер төлеу процесіне тартылған Биржаның барлық қызметкерлері мен лауазымды адамдарына қолданылады.
27. Егер Қазақстан Республикасы заңнамасының өзгеруі нәтижесінде осы Саясаттың жекелеген нормалары олармен қайшылыққа түссе, Саясаттың осы нормалары күшін жояды және Саясатқа тиісті өзгертулер енгізілген сәтке дейін Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасын басшылыққа алу қажет.
28. Осы Саясатты уақтылы өзектендіру үшін жауапкершілік Басқармаға жүктеледі.
- Осы Саясат, қажеттілігіне қарай, бірақ үш жылда бір реттен сиретпей, өзектендіруге жатады.

Басқарма Төрайымы

Алдамберген А.Ө.